

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگرفته از: گلوبال ریسرچ، ۱۷ اپریل ۲۰۲۳*
نویسنده: اندرو کوریکو**
برگردان: سایت «۱۰ مهر»
۲۹ اپریل ۲۰۲۳

پیامدهای ژئواستراتژیک و گسترده جنگ «دولت پنهان» سودان

با توجه به منافع مهمی که مصر، اتیوپی، روسیه، امارات متحده عربی، و ایالات متحده در سودان دارند، بدیهی است که این مناقشه اخیر در افریقا در صورت ادامه، و به‌ویژه اگر جنگ «دولت پنهان» آن به جنگی داخلی تبدیل شود، واقعاً می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای داشته باشد. در چنین حالتی، جنگ داخلی، این کشور ژئواستراتژیک می‌تواند ناگهان به موضوع رقابت شدید در جنگ سرد جدید تبدیل شود، که با خود نتایج غیرقابل کنترولی را تسریع کند و به بی‌ثباتی تمام افریقا منجر شود. بنابراین همه ذینفعان مسؤول باید تمام تلاش خود را برای جلوگیری از این اتفاق انجام دهند.

*****

آخر این هفته بین نیروهای مسلح سودان (SAF) و نیروهای شبه نظامی پشتیبانی سریع (RSF)، در سراسر سودان درگیری‌های شدیدی در گرفت که هر یک دیگری را برای شروع این کار مقصر دانستند. از آنجائی که این درگیری فعلاً به دو جناح نظامی محدود می‌شود، بنابراین می‌توان آن را به‌عنوان یک جنگ «دولت پنهان» توصیف کرد و نه به‌عنوان یک جنگ داخلی مانند درگیری که در نهایت منجر به استقلال سودان جنوبی شد. این بدان معنا نیست که این جنگ به یک جنگ داخلی تبدیل نمی‌شود، بلکه فقط تا عصر یکشنبه [۱۶ اپریل] هنوز به جنگ داخلی تبدیل نشده است. با این حال، جنگ «دولت پنهان» در سودان اجتناب‌ناپذیر بود، زیرا در میان انتقال دائماً به تأخیر افتاده انتقال قدرت نظامی به یک دموکراسی پس از کودتای نظامی ۲۰۱۹، رقابت این جناح‌ها با یکدیگر بر سر این که چه کسی قدرتمندترین نیروی این کشور باقی می‌ماند، آغاز شد. نیروهای مسلح سودان SAF توسط جنرال عبدالفتاح البرهان رهبری

می‌شود، در حالی که نیروهای شبه‌نظامی پشتیبانی سریع RSF توسط جنرال محمد حمدان دقلو، معروف به حمیدتی اداره می‌شود. هر دو عضو شورای حاکمیتی انتقالی هستند، اولی به‌عنوان رئیس‌جمهور و دومی به‌عنوان معاون رئیس. قرار بود تا سه‌شنبه گذشته نخست‌وزیر جدید و نهادهای مرجع انتقالی معرفی شوند، اما ظاهراً این اتفاق نیفتاده است. در همان زمان، تشنج‌ها در «دولت پنهان» شروع به رشدی غیرقابل کنترل کرد. شاید به این دلیل که یکی یا هر دو طرف حساب می‌کردند که می‌توانند قدرت برنامه‌ریزی شده طولانی‌مدت خود را به‌بهبانه «دفاع از دموکراسی» در برابر ادعا علیه رقیب، به‌عنوان ضددموکراتیک، بازی کنند.

به دلیل «مه جنگ»، دشوار است که دقیقاً تشخیص دهیم در حال حاضر چه اتفاقی می‌افتد و چه کسی چه چیزی را کنترل می‌کند. از همین رو مقاله حاضر با تمرکز بر پیامدهای این تحول کاملاً قابل پیش‌بینی، از دست زدن به اطلاعات تأیید نشده در تجزیه و تحلیل جنگ «دولت پنهان» سودان خودداری می‌کند. برای شروع، این درگیری بازتابی از ضعف ارتش است، زیرا نشان‌دهنده انشقاق عمیقی است که در طول سال‌ها از سوی دو مرکز قدرت رقابتی کاملاً متمایز در داخل ارتش اتفاق افتاده است.

بسته به مدت زمانی که آنها با یک دیگر در جنگند، این نهاد ممکن است آنقدر فرسوده شود که نیروهای جدائی‌طلب در امتداد پیرامون آن به‌عنوان تهدیدی قوی برای تمامیت ارضی سودان ظاهر شوند؛ چنین حالتی می‌تواند آن را به یوگسلاوی بعدی تبدیل کند. عمر البشیر، رئیس‌جمهور پیشین حتی در دیدار سال ۲۰۱۷، به همتای روسی خود در این مورد هشدار داد، زمانی که وی برای جلوگیری از آنچه به گفته وی «میل ایالات متحده برای تقسیم سودان به پنج کشور بود» از روسیه درخواست کمک کرد.

این سناریو هنوز آشکار نشده است، زیرا ارتش علی‌رغم اختلافات فزاینده از آن زمان، که با جنگ اجتناب‌ناپذیر «دولت پنهان» سودان در آخر هفته به اوج رسید، به‌عنوان یک نیروی قدرتمند باقی مانده است؛ اما اگر درگیری آنها ادامه یابد، همه چیز می‌تواند به‌سرعت تغییر کند. هر چه این جناح‌ها طولانی‌تر بجنگند، احتمال این که سطحی از مداخله خارجی نیز رخ دهد، بیشتر می‌شود، به‌ویژه احتمال حمایت مصر از جنرال برهان و حمایت امارات متحده عربی از جنرال حمیدتی، که هر کدام با آن‌ها نزدیک به حساب می‌آیند.

اگرچه محمد بن زاید، رئیس امارات هفته گذشته در قاهره با همتای مصری خود عبدالفتاح السیسی ملاقات کرد، اما اگر درگیری‌ها ادامه پیدا کند، این دو می‌توانند به‌سرعت بر روی حمایت از شرکای مربوطه خود تمرکز کنند تا به آنها در درگیری نسبت به دیگری برتری لازم داده شود. با توجه به نقش مصر، نیروهای شبه‌نظامی پشتیبانی سریع RSF، که برخی از نیروهایش را در این کشور اسیر کردند، که قاهره ادعا می‌کند برای انجام آموزش‌های مشترک در آنجا بودند و آنها بازگردانده خواهند شد، اما تا زمانی که این اتفاق افتاد، فقط تعداد کمی حتی از همان ابتداء می‌دانستند که این نظامیان در آنجا هستند.

اتیوپی همسایه، که مصر و سودان با آن درگیر یک مناقشه تلخ بر سر سدی بر روی رود نیل هستند، رودی که از قلمروهای آنان می‌گذرد، مطمئناً به این موضوع و همچنین تصاویری در رسانه‌های اجتماعی که ادعا می‌شود جنگنده‌های مصری در سودان را نشان می‌دهند، توجه خواهد کرد. چند سالی است که این نگرانی وجود دارد که مصر در حال طرح‌ریزی یک به اصطلاح «حمله پیشگیرانه» علیه اتیوپی برای ممانعت از پُر کردن سد فوق‌الذکر است؛ گمانه‌زنی‌هایی که اکنون با این افشاگری به اعتبار آن افزوده شده است.

اتیوپی و سودان نیز بر سر منطقه‌ای به‌نام آلفاشاگا اختلافات جدی دارند که این مناقشه‌ها در تابستان گذشته منجر به درگیری شد. بنابراین آدیس آبابا اگر احساس کند که خرطوم برای حفظ آن منطقه تضعیف شده و دچار چنددستگی

می‌باشد، ممکن است برای حمایت از ادعاهای خود در آنجا یک حرکت نظامی انجام دهد. برای این که کاملاً واضح گفته شده باشد، هیچ نشانه‌ای در این مورد وجود ندارد که نشان دهد چنین حرکتی صورت خواهد گرفت، اما همچنان در زمینه بزرگتری از پیامدهایی که ممکن است در صورت ادامه جنگ «دولت پنهان» در سودان آشکار شود، قابل ذکر است.

این درگیری اخیر برای اتیوپی نیز مورد توجه است، زیرا چشم‌انداز آن بسیار شبیه به مناقشه اخیر بین دولت فدرال و برخی عناصر در منطقه آمه‌ارا بر سر سازماندهی مجدد نظامی این کشور است. رئیس ستاد کل ارتش، بیرهاتو جولاً، روز شنبه اعلام کرد که «از امروز، ساختار نیروهای ویژه منطقه دیگر وجود ندارد. کار ما تمام شده است.» بنابراین حامیان فدرال می‌توانند ادعا کنند که این عملیات موفقیت‌آمیز مانع از جنگ «دولت پنهان» سودان شد.

نه تنها ایالات متحده، مصر، امارات متحده عربی و اتیوپی تحت تأثیر این درگیری قرار می‌گیرند، بلکه روسیه نیز پس از ایجاد روابطی که رئیس‌جمهور سابق بشیر در سفر قبلی خود در سال ۲۰۱۷ در مسکو با این کشور ایجاد کرد، به شدت به هر دو جناح نظامی متخاصم نزدیک شده است. روسیه قصد دارد بزودی در بندر سودان یک پایگاه بحری راه‌اندازی کند؛ طبق گزارش‌ها، دو طرف در زمینه استخراج معادن و امنیت همکاری می‌کنند، و سودان دسترسی روسیه به جمهوری افریقای مرکزی (CAR) را تسهیل خواهد ساخت.

کرملین اهمیتی نمی‌دهد که کدام طرف پیروز می‌شود، تا زمانی که پیروز این درگیری‌ها روابط ستراتیژیک خود را حفظ کند؛ روابط ستراتیژیک که آخرین بعد آن بسیار مهم است، زیرا هرگونه موانع احتمالی برای دسترسی ترانس سودانی روسیه به جمهوری افریقای مرکزی CAR، می‌تواند پیامدهای فاجعه‌باری برای امنیت آن کشور داشته باشد. مسکو به بانگی کمک کرد تا با کمک واگنر، حاکمیت خود را بر مناطق وسیعی از کشور بازگرداند، اما اگر کرملین نتواند به اندازه کافی نیروهای این دو را تأمین کند، ممکن است پایتخت بار دیگر توسط شورشیان تهدید شود.

فروپاشی احتمالی پروژه امنیتی دموکراتیک روسیه در آنجا به دلیل ترکیبی از تقویت مؤثر حاکمیت شرکای خود از طریق ابزار توسعه‌یافته در جمهوری افریقای مرکزی CAR و جهان‌بینی چند قطبی جذاب آن، تأثیر زیادی بر جذابیت جدید آن برای کشورهای افریقای خواهد داشت. برگشت احتمالی اولین موفقیت «امنیت دموکراتیک» آنها در این قاره در نتیجه جنگ «دولت پنهان» سودان، یک شکست نمادین مهم خواهد بود که غرب مطمئناً از آن بهره‌برداری خواهد کرد.

با در نظر گرفتن منافع این پنج کشور، واضح است که این درگیری اخیر افریقا در صورت تداوم و به‌ویژه اگر جنگ «دولت پنهان» سودان به یک جنگ داخلی تبدیل شود، واقعاً می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای داشته باشد. اگر چنین باشد، این کشور ژئوستراتیژیک می‌تواند ناگهان به موضوع رقابت شدید در جنگ سرد جدید تبدیل شود، و نتایج غیرقابل کنترلی را تسریع کند که به بی‌ثباتی تمام افریقا ختم گردد. بنابراین همه ذینفعان مسؤول باید تمام تلاش خود را برای جلوگیری از این اتفاق انجام دهند.

[*https://www.globalresearch.ca/sudans-deep-state-war-could-have-far-reaching-geostrategic-consequences-if-it-continues/5816101](https://www.globalresearch.ca/sudans-deep-state-war-could-have-far-reaching-geostrategic-consequences-if-it-continues/5816101)

** - این مقاله در اصل در خبرنامه اندرو کوریپکو منتشر شده است.

اندرو کوریپکو یک تحلیلگر سیاسی امریکائی مستقر در مسکو است که متخصص در رابطه بین ستراتیژی ایالات متحده در افریقا - اوراسیا، چشم‌انداز جهانی یک کمربند یک جاده چین برای اتصال جاده ابریشم جدید و جنگ ترکیبی است. او به‌طور مکرر در تحقیقات جهانی مشارکت دارد.